

Manifest
per l'educació d'adults
al segle XXI

El Poder i el Goig d'Aprendre

EUROPEAN ASSOCIATION FOR
THE EDUCATION OF ADULTS

Editor: Associació Europea per l'Educació d'Adults - EAEA
Text: Gina Ebner i Ricarda Motschilnig (EAEA) amb el suport dels socis de la EAEA, del Consell Executiu i del Secretariat.

Esbós: Sanna Lehti

Any: 2019

Ministry of
Education
and Culture

La publicació és produïda amb el suport financer del Ministeri d'Educació i Cultura Finès.

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

El suport de Comissió Europea per la producció d'aquesta publicació no constitueix una aprovació del contingut que reflecteix la visió només dels autors, i per tant la Comissió no pot ser feta responsable de qualsevol ús que es pugui haver fet de la informació que conté.

Manifest **per l'educació d'adults** al segle XXI

El Poder i el Goig d'Aprenere

L'Associació Europea per a l'Educació d'Adults (EAEA) proposa, amb aquest manifest, crear una Europa de l'Aprenentatge: una Europa capaç d'abordar el futur positivament amb totes les destreses, tots els coneixements i totes les competències que siguin necessaris. Proposem un esforç d'abast europeu per fer un pas endavant i desenvolupar una societat del coneixement que sigui capaç d'afrontar els reptes del nostre temps. Això, ara, requereix inversions sostenibles en l'educació d'adults tant a escala europea com nacional, regional i local. A llarg termini, aquestes inversions revertiran des de moltes perspectives: en la competitivitat, en el benestar, en poblacions sanes, en el creixement, en la igualtat, en la sostenibilitat i en molt més.

L'educació d'adults ajuda a canviar vides i a transformar societats, ja que és un dret humà i un bé comú. La EAEA creu fermament que cal reforçar en l'àmbit Europeu l'aprenentatge i l'educació

d'adults. Aquest Manifest perfila fins a quin punt l'educació d'adults contribueix al desenvolupament positiu d'Europa. Tanmateix, perquè així sigui, cal fer sòlides inversions públiques en els organismes d'educació d'adults i en els seus aprenents.

L'Educació d'adults també necessita ser clarament emmarcada dins una estratègia general d'Aprenentatge al Llarg de la Vida que tingui en compte i doni la mateixa importància a tots els sectors i a totes formes d'aprenentatge (formal, no-formal i informal). Amb aquest manifest, volem subratllar per una banda les possibilitats transformadores de l'educació d'adults i per l'altra, l'experiència positiva d'aprendre. No sempre es veu el valor que té l'aprenentatge, sigui per males experiències escolars sigui per manca de diners o de temps. La EAEA vol remarcar-ne els efectes positius i els beneficis. Sabem que aquesta és la millor manera d'atreure aquells que estan més allunyats del món de l'aprenentatge.

Reptes i respostes

L'educació d'adults constitueix l'instrument clau per abordar alguns dels reptes més importants en l'Europa actual. Europa s'enfronta a desigualtats creixents, no només entre les persones sinó també entre les regions i els països dins el mateix continent. Sembla que cada vegada més ciutadans europeus s'estan qüestionant els valors europeus i la democràcia liberal i voten partits xenòfobs i antieuropeus. És d'una importància cabdal implicar la gent en la democràcia deliberant mitjançant l'educació d'adults.

Amb el canvi demogràfic observem unes poblacions canviants arreu d'Europa - la gent envelleix i per tant vol ser activa i gaudir de bona salut més temps. A moltes regions i països, on hi ha hagut canvis significants en les oportunitats de feina i poques opcions per reciclar-se, l'atur és molt elevat, especialment entre els adults més joves i els més grans. La creixent digitalització exigeix noves destreses i competències als empleats, als ciutadans i als consumidors. Europa s'ha enfrontat a un nivell elevat de migracions, la qual cosa implica grans

reptes pels governs europeus i coherència. Això ha comportat per una banda, una onada de suport per part de ciutadans europeus, però també una reacció defensiva i odiosa dels crítics per altra banda. El canvi climàtic i altres reptes mediambientals segueixen plantejant amenaces al futur (no només) d'Europa i fan necessàries economies, societats i estils de vida més sostenibles¹.

L'educació d'adults deté la resposta positiva a moltes d'aquestes preguntes. No tan sols pot beneficiar l'individu, sinó també les societats i les economies. Volem una Europa innovadora, sostenible i més igualitària, on els ciutadans participin de manera democràtica i activa, on la gent tingui les destreses i el coneixement per viure i treballar de forma sana i productiva alhora, i participar en les activitats culturals i cíviques des de ben joves fins a una edat ben avançada? A continuació la EAEA presenta arguments, estudis, exemples i històries d'aprenents que il·lustren la nostra posició (els temes no estan llistats en cap ordre específic).

Principis clau de l'educació (no-formal) de persones adultes

- L'educació d'adults és un bé comú i públic que transforma les vides i les societats
- Tothom hauria de tenir el dret i l'oportunitat d'accedir a l'educació d'adults d'alta qualitat.
- Qualsevol pot aprendre sigui quina sigui la seva edat i el seu entorn
- Cal promoure la participació de tots els aprenents i de manera especial dels que tenen unes competències bàsiques poc assolides
- Una tasca clau de l'educació de persones adultes és arribar als aprenents més desfavorits de manera a combatre l'efecte "Matthew"²
- L'aprenent es troba al centre del desenvolupament, de la metodologia, del procés i dels resultats de les ofertes educatives
- Mètodes i metodologies d'empoderament no-formal s'apliquen a la creativitat, al coneixement ja existent i les diferents destreses dels aprenents i els proporciona així experiències d'aprenentatge inspiradores
- Formadors, professors i personal professional són necessaris per a poder aplicar els mètodes adequats i aconseguir una provisió d'alta qualitat i una experiència d'èxit per l'aprenent
- La capacitat i la innovació en les organitzacions d'educació d'adults són necessaris per adaptar i anticipar els canvis tant en l'aprenentatge, l'ensenyament i les necessitats dels aprenents, com en el desenvolupament de la societat i de l'economia
- La cooperació (regional, Europea, global i institucional) és crucial tant per fer visible l'educació d'adults com per la transferència d'innovació i aprenentatge entre iguals

1) No pretenem classificar aquests reptes seguint un ordre d'importància - els considerem tan crucials els uns com els altres i l'ordre que se'ls ha atorgat en aquest document no implica cap mena de preferència.

2) Això es refereix al fet que la gent amb nivells baixos d'educació tendeixen a tenir menys oportunitats per a participar en l'aprenentatge per adults

Ciutadania activa i democràcia

La EAEA i els seus membres es posicionen a favor d'un fort compromís amb Europa i els valors Europeus. Creiem que la democràcia, el diàleg intercultural, la justícia social i la cooperació són clau per una Europa de respecte, de participació i de cohesió. La democràcia i l'educació d'adults Europea tenen arrels comunes i una història comuna. L'educació d'adults va influenciar significativament en el desenvolupament de les societats democràtiques a Europa, però alhora, els moviments democràtics van influir en el desenvolupament de les institucions d'educació d'adults. Moltes organitzacions d'educació d'adults van ser establertes com a resultat de moviments emancipatoris (ja siguin de treballadors, de dones, d'organitzacions religioses, etc.).

L'educació d'adults és l'eina pel desenvolupament del pensament crític i l'empoderament, d'una societat civil viva i inspirada, i del coneixement i el saber-com. L'educació d'adults també promou

l'espai per desenvolupar la ciutadania activa. Necessitem l'educació d'adults per a reflexionar sobre situacions i reptes de la societat, de manera a estar al cas de qüestions Europees imperants com ara la radicalització, l'emigració i les desigualtats socials que van totes en augment. Aquestes qüestions han demostrat que cal reforçar les actituds democràtiques, la tolerància i el respecte. El pensament crític també està al centre d'un món digital, que cada vegada exigeix més nivell d'alfabetització en els mitjans de comunicació.

L'educació d'adults reforça i regenera la societat civil construint responsabilitats i un sentiment de pertànyer a Europa i a una tradició democràtica. La democràcia participativa només és possible mitjançant una àmplia participació i contribucions significatives en les preses de decisió i una avaluació crítica de qüestions polítiques i socials per part de tots els responsables.

Proves empíriques

Preston (2004) va analitzar l'impacte de l'educació d'adults en les vides cíviques dels participants i en la formació de valors, particularment la tolerància. El compromís individual en l'educació és un predictor del compromís en la vida pública perquè "com més els estudiants estan compromesos en la seva educació, més ganes tenen, per terme mitjà, de tenir un paper positiu en la vida pública". L'educació d'adults, a més a més, condueix a un increment de la tolerància racial i una més gran predisposició a votar. Preston va descobrir que l'aprenentatge té un impacte sobre la participació cívica informal i formal. Ajuda als individus a construir, mantenir, desmantellar, reconstruir i enriquir les seves xarxes socials. Per altra banda, la formació de valors es veu influenciada per l'aprenentatge. Per exemple, els enquestats van respondre que notaven canvis en la tolerància, la comprensió i el respecte. (<http://discovery.ucl.ac.uk/10015019/>) El compromís cívic i social com a resultat de l'aprenentatge també ha estat analitzat per l'OCDE (<http://www.oecd.org/education/ceri/understandingthesocialoutcomesoflearning.htm>).

Bones pràctiques

Dins el marc del projecte ucraïnès Veus Regionals per la Democràcia: Instruments pel diàleg a la comunitat local, el Club pel Desenvolupament Sostenible de la regió de Mykolajiv va iniciar un intercanvi d'idees per debatre sobre el consum d'energia a la comunitat. Activistes de la comunitat, representants de l'autogovern local i els mitjans locals hi van prendre part. Aquest intercanvi va ser dut a terme a través d'un programa educatiu i de diversos cursos de formació sobre factors ecològics i d'estalvi energètic pel desenvolupament local amb la implicació de diferents responsables amb poder de decisió. La consciència del valor de l'educació d'adults entre els ciutadans ha conduït a la inclusió de components educatius en una Estratègia Comunitària territorial més àmplia (2018-2026). Aquest és el primer cas d'un Centre d'Educació d'Adults amb suport a la comunitat i per tant la primera inclusió de l'educació d'adults en un pla d'acció, a Ucraïna.

Salut i benestar

Hi ha desigualtats considerables en la salut i consegüentment en l'esperança de vida. Aquest és el cas fins i tot en els països més equitatius. L'única diferència és que la bretxa és més estreta. La salut i l'educació estan vinculades: tenir cura de la nostra salut i el nostre benestar durant la nostra vida, requereix coneixement, habilitats, comportaments i actituds desenvolupats al llarg de la nostra vida. La salut de les nostres societats depèn de l'aprenentatge al llarg de la vida.

L'aprenentatge fa que la gent sigui més segura de si mateixa, més auto-eficaç i conscient de les seves pròpies capacitats i destreses, la qual cosa es tradueix en una més gran habilitat per a gestionar les seves pròpies vides i salut. Els cursos d'educació d'adults són oportunitats per ajuntar la gent uns amb altres i reforçar així les seves xarxes socials

que són crucials pel benestar. Aquests beneficis no només contribueixen al seu desenvolupament i realització personal, sinó que tenen un impacte molt positiu sobre la seva vida laboral.

L'educació per la salut obté grans resultats en termes d'augment del nivell de salut de la població i una disminució dels costos pels sistemes de salut pública, així com beneficis financers, ja que una població més sana treballa millor i durant més temps. Per tant l'educació per la salut afecta a tothom, no només a la banda dels destinataris (per exemple els pacients o els aprenents), sinó també a la banda dels proveïdors (per exemple els professionals de la salut, el personal educatiu). No es tracta de quelcom aïllat de per si ans al contrari ens trobem amb una qüestió transversal amb altres camps polítics i cal que sigui reconeguda com a tal.

Proves empíriques

El tercer Informe Global sobre Aprenentatge d'Adults i Educació, de la UNESCO (GRALE, 2016)³ remarca que la gent amb més educació és més probable que entengui millor la seva salut, els tractaments que té a l'abast i que tinguin més aptituds per a gestionar una vida sana. S'informa també que la gent amb més educació passen menys dies al llit i perden menys dies de feina per malaltia. Estudis internacionals han vinculat l'educació a determinants de salut com ara el comportament sa i l'ús de serveis preventius. La gent educada millor és menys probable que fumi, begui molt o faci ús de drogues il·legals. També és més probable que facin més exercici, utilitzin els cinturons de seguretat en el cotxe, es vacunin i participin en programes de detecció (GRALE, 2016).

3) UNESCO (2016) Tercer Informe Global sobre Aprenentatge d'Adults i Educació. (Online) Hamburg : UNESCO Institut per l'Aprenentatge al Llarg de la Vida. Disponible a <http://unesdoc.unesco.org/images/0024/002459/245913e.pdf>.

Bones pràctiques

El projecte Austríac Alpha-Power (guanyador nacional del Premi Grundtvig de la EAEA 2015) s'adreçava a treballadors de cures sanitàries de diferents institucions de salut. En tallers, desenvolupats específicament pel tema, el personal de cures, el medico-tècnic, el medical i l'administratiu van fer-se conscients del difícil estat (de la salut) de les persones amb una baixa educació bàsica.

A part de la sensibilització dels professionals de la salut sobre la connexió entre educació bàsica i salut, els altres objectius del projecte van ser:

- Desenvolupar material d'informació pels multiplicadors i una guia pel reconeixement;
- Rebaixar les barreres d'accés pel que fa al tema de la salut;
- Reforçar les competències en salut de les persones amb un nivell baix d'educació.

A totes les institucions que van cooperar, es va formar personal sanitari de diferents professions perquè esdevinguessin multiplicadors.

Proves empíriques

L'educació d'adults no és només un mètode per desenvolupar més coneixement, també és un enfocament proactiu pel que fa a l'empoderament i al benestar mental. L'educació d'adults representa per la gent una manera de portar una vida més satisfactòria i feliç i per tant més sana, tal com ho demostra la recerca. A l'estudi BeLL, 84% responien que havien experimentat canvis positius en el seu benestar mental, i 83% havien experimentat canvis positius en el seu sentit de propòsit a la vida, quan s'estaven formant, ja adults (<http://www.bell-project.eu/cms/>).

Habilitats de vida pels individus

És correcte i adequat que cadascú té les habilitats i capacitats essencials que necessita per la vida i la feina al segle XXI. Això inclou de ben segur habilitats com ara l'alfabetisme i l'aritmètica, però també les competències bàsiques com estan definides en el Marc Europeu de Referència de les Competències Bàsiques per l'Aprenentatge al Llarg de la Vida adoptades pel Consell de la Unió Europea el 2018. L'educació d'adults proporciona habilitats i experiències d'aprenentatge que tenen un nombre de beneficis i propòsits i ofereix moltes vies que sostindran als individus al llarg de les seves carreres i les seves vides.

La EAEA, juntament amb els seus membres i socis, ha desenvolupat un "marc d'habilitats de vida", que demostra la necessitat de l'aprenentatge al llarg i a l'ample de la vida per tothom. Si ens basem amb els nous desenvolupaments econòmics, tecnològics i socials, tots haurem d'actualitzar les nostres habilitats de vida.

L'educació d'adults transforma les vides i aporta noves oportunitats. Fa accessibles noves oportunitats de feina, proporciona la via per aprendre, ajuda als qui van abandonar l'escola massa aviat a retornar a l'educació, activa les passions artístiques i culturals de la gent i condueix a la salut i al benestar.

Proves empíriques

No només els resultats de l'aprenentatge directe són importants per la gent: les dades de recerca (estudi BeLL) mostren que els aprenents adults experimenten molts beneficis de l'educació d'adults no-formal. Se senten més sans i sembla que porten estils de vida més saludables; teixeixen noves xarxes socials i experimenten que el seu benestar millora. A més a més, els adults que participen en educació d'adults liberal, sembla que se senten més motivats per comprometre's en aprenentatge al llarg de la vida i ho veuen com una oportunitat per millorar les seves vides. Aquests beneficis van ser reportats per aprenents de tota mena d'àrees dels cursos, que anaven des dels idiomes i les arts, a l'esport i l'educació cívica. La gent amb un baix nivell d'educació es beneficia molt especialment de l'educació d'adults (http://www.bell-project.eu/cms/?page_id=10).

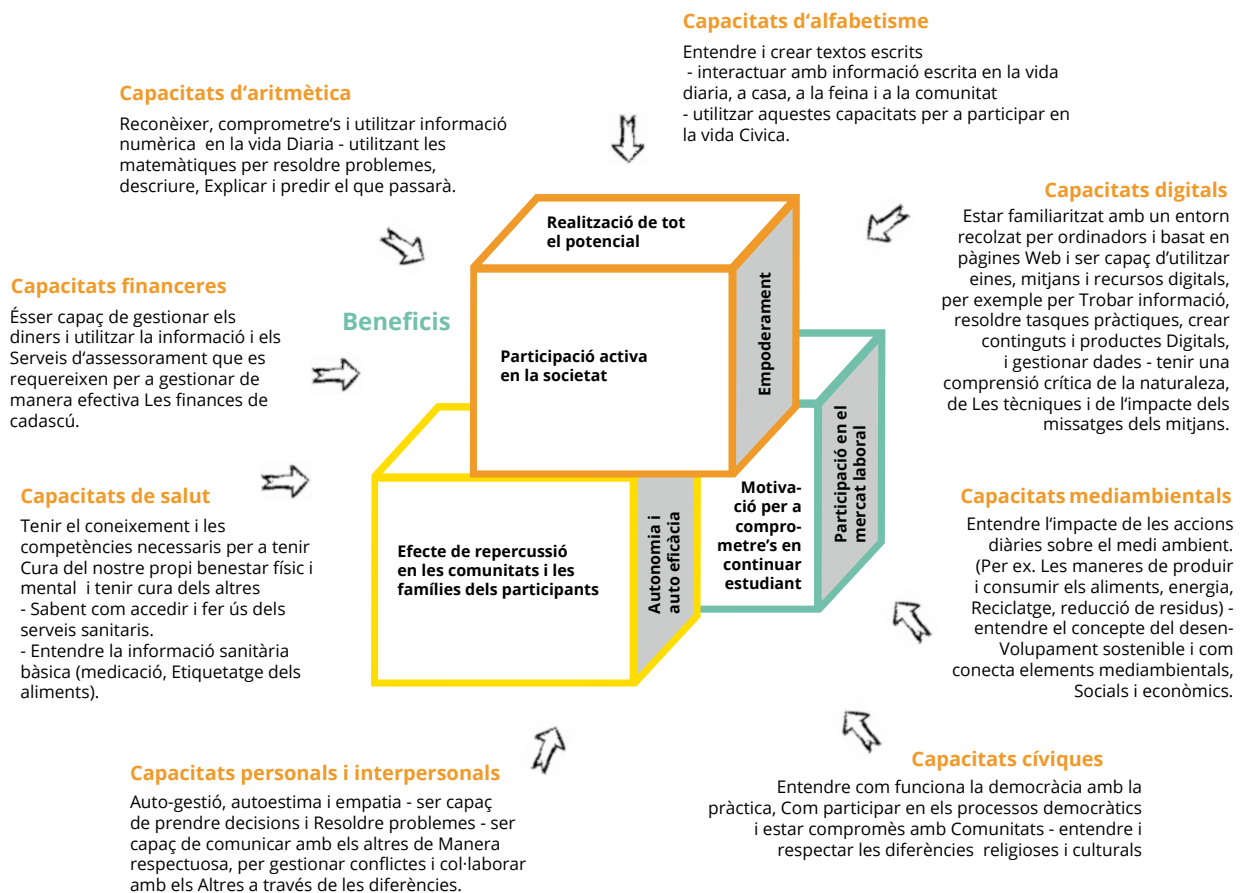

Bones pràctiques

El Currículum dels Ciutadans al Regne Unit és un enfocament vers la provisió d'aprenentatge d'adults per aprenents desafavorits per assegurar que tothom pot millorar l'anglès, les matemàtiques i altres "habilitats de vida" que resulten en un millor progrés, millors resultats i aspiracions - tant a la feina com per accedir-hi, en l'aprenentatge, i en la vida personal, familiar i comunitària. El model promou un aprenentatge dirigit localment i implica els aprenents perquè donin forma al seu contingut. Interconnecta competències bàsiques en Llengua Anglesa (o Anglès per a parlants d'altres llengües), alfabetització i aritmètica amb capacitats digitals, financeres, sanitàries i cíviques. (<https://www.learningandwork.org.uk/our-work/life-and-society/citizens-curriculum/>).

L'element crucial d'aquest programa és interconnectar tantes habilitats i capacitats com siguin rellevants en el context i en la llum de les necessitats dels aprenents.

El model flexible es pot adaptar i utilitzar en tots els barris i en contextos de distribució diferents. L'enfocament participatiu al disseny i distribució del currículum augmenta el compromís i la motivació dels aprenents. La interconnexió de competències bàsiques amb competències i capacitats més àmplies condueix a uns resultats positius pels aprenents, incloent-hi canvis en la seva disponibilitat laboral, millores en les seves actituds envers l'aprenentatge, el compromís social i cívic i una auto-eficàcia millorada tal com ho va ser reportat a les avaluacions dels pilots.

Cohesió social, equitat i igualtat

Els nivells educatius dels individus tenen un gran impacte en les oportunitats de vida de les persones, que va del tipus de feina que poden aconseguir fins a la seva esperança de vida. Hi ha molta recerca a escala internacional, que remarca que els que se n'han sortit millor des dels seus inicis educatius i que tenen qualificacions més altes, també són més propensos a continuar aprenent.

L'educació d'adults fomenta la mobilitat social. L'educació d'adults fa costat tant als qui no han sigut capaços d'aprofitar totalment la seva educació inicial, com els que, si ho han sigut però, volen continuar aprofundint el seu aprenentatge com a adults. Des de la formació en competències bàsiques fins a les escoles de segona oportunitat i l'aprenentatge dels idiomes, l'educació d'adults

posa a l'abast moltes oportunitats per millorar la vida dels individus, però també, a una escala més gran, per igualar les societats, aportar més justícia social i més creixement econòmic alhora.

Cal arribar fins als grups que no participen en l'aprenentatge de manera a aconseguir més inclusió social. Amb les metodologies adequades, la gent podrà participar més - en la societat, la democràcia, l'economia, les arts i la cultura.

L'aprenentatge d'adults és particularment poderós en ajuntar gent de procedències i nivells de vida diferents, en desenvolupar la comprensió i el respecte mutus, i en contribuir a la ciutadania activa, al creixement i benestar personals. Tot això beneficia la societat, la democràcia i la pau social.

Proves empíriques

La recerca ha evidenciat que com menys la gent és capaç de donar forma a les seves vides de manera exitosa, una habilitat que és construïda i reconstruïda en el decurs de les seves vides, més es troben en risc d'exclusió. (<https://eaea.org/project/life-skills-for-europe-lse/>). Aquesta és la raó per la qual es dóna un valor clau a l'aprenentatge i a l'educació d'adults. S'aconsegueixen uns més amplis beneficis de l'educació d'adults - a més a més de les destreses i qualificacions adquirides - mitjançant dos mecanismes:

1. Característiques i habilitats personals: l'educació i l'aprenentatge d'adults reforça el desenvolupament de competències i habilitats clau i recursos personals, de la mateixa manera que consolida la creença en l'habilitat de l'individu per a poder afrontar situacions desavantajoses.
2. Interacció social: l'educació d'adults permet l'accés a individus i grups procedents d'un entorn socioeconòmic similar o heterogeni, estimula la cohesió social i promou la possibilitat d'implicar-se socialment.

Bones pràctiques

A Suècia ha tingut molt bon resultat l'Estudi que motiva els „folk high courses” cursos avançats populars, que anima els joves que estan buscant feina a continuar els seus estudis. Després del curs, un 40% dels participants continuaven sigui amb els estudis o amb una feina, i més de dos terços se sentien motivats per estudiar i creien que l'educació és el camí cap a la feina. Arreu de Suècia s'organitzen cursos especials, dins el marc dels „folk high school courses”, per immigrants de manera a recolzar-los mentre s'estableixen en la societat sueca, i de la mateixa manera s'ofereixen cercles d'estudis pels buscadors d'asil. Aquests exitosos esforços especials són possibles perquè estan basats en competències existents i dirigits per organismes amb fons estatals dins una estructura nacional d'aprenentatge per adults.

Al centre d'educació d'adults La Verneda - Sant Martí, fer l'acollida de la gent que ve a l'escola per primera vegada, es considera una tasca important que cal fer individualment. Es dedica el temps necessari a cada persona que arriba a l'escola. Els participants d'anys anteriors tenen un paper crucial en la rebuda, inscripció i assignació als grups, ja que tenen les competències comunicatives i saben bé el que suposa ser atès per primer cop. La presa de decisió de quin nivell cal assignar el nou participant, es base en el diàleg i el consens. Es va molt amb compte en assegurar-se que cada persona entén el procés en el qual ell o ella està implicat i es col·loca en el grup i nivell on podrà aprendre més. Tant el personal com els voluntaris s'esmeren molt en evitar de fer sentir els participants com si fossin posats a prova.

Treball i ocupació

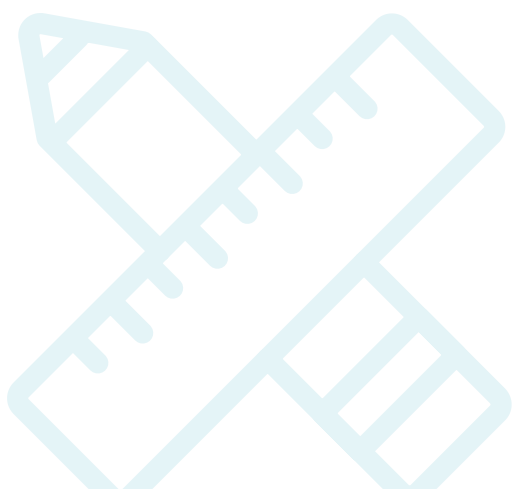

La connexió positiva entre aprenentatge i feina és òbvia: Treballadors aprenents, empleats, empresaris i voluntaris són més innovatius i productius - això fa que les companyies siguin més competitives i tinguin més èxit. Digitalització, internacionalització, servei d'orientació, flexibilització: totes aquestes megatendències en el mercat laboral tenen una cosa en comú: augmenten i canvien les competències que es requereixen als empleats. No es tracta de cap nou desenvolupament. El que és nou és que les demandes estan canviant i augmentant molt més ràpid del que ho havien fet mai.

En paral·lel aquestes tendències augmenten el ritme al qual els empleats s'han d'adaptar a un canvi constant i adquirir noves competències. Cal posar al dia regularment les competències professionals i les meta-competències com ara les competències socials i comunicatives esdevenen essencials. Per tant és lògic que gairebé qualsevol estudi sobre

els desenvolupaments en el mercat laboral i el futur del treball arribi a la mateixa conclusió: Per a poder dominar la constant transformació, la formació contínua i l'aprenentatge al lloc de treball són simplement indispensables - no només pels empleats poc qualificats sinó per tots els empleats. De la mateixa manera, pels que es troben sense feina, l'aprenentatge d'adults augmenta la resiliència i redueix els efectes de pèrdua de confiança associats amb l'atur quan supera els tres mesos.

La gent que no disposa de les habilitats adequades són altament vulnerables als canvis del mercat laboral. Això requereix doncs inversions contínues en educació i formació. La EAEA insisteix doncs, en la importància que té la millora de les qualificacions professionals i el reciclar-se i subratlla que tot aprenentatge és bo per la feina.

Proves empíriques

El document de recerca de la Cedefop al (2012), Provisió i demanda de destreses futures a Europa - Pronòstic, conclueix que consegüentment(...) hi ha una necessitat de mantenir, o fins i tot augmentar la inversió en educació i formació per part dels governs, empreses i individus, malgrat les pressions actuals d'austeritat. Són majoritàriament els treballadors adults que hauran de fer front amb els canvis del futur i que necessiten ser mantinguts en la mà d'obra. Cal aportar oportunitats perquè puguin aprendre i qualificar-se per a feines diferents a qualsevol estadi de la seva vida laboral. Si no es posen a l'abast aquestes oportunitats, augmenta el perill que les persones poc qualificades avui en dia esdevinguin aturats de llarg termini. ([http:// www.cedefop.europa.eu/files/5526_en.pdf](http://www.cedefop.europa.eu/files/5526_en.pdf))

Bones pràctiques

A Suïssa, es va posar en marxa el 2018 un programa estatal per a promoure l'aprenentatge de competències bàsiques al mateix lloc de treball. El programa recolza negocis que inverteixen en la formació en competències bàsiques dels seus empleats de manera que puguin sortir se'n millor amb la transformació del mercat laboral. El programa es basa en les experiències positives fetes amb el projecte GO a Suïssa. El projecte va demostrar en el seu moment que l'aprenentatge en competències bàsiques era altament beneficiós tant pels empleats com pels empresaris. (<https://www.sbf.admin.ch/sbf/de/home.html>)

Digitalització

Avui la societat està en procés de respondre a la quarta revolució industrial: la digitalització. Està sacsejant els mercats laborals i fonamentalment alterant la naturalesa i el futur del treball, l'educació i la formació. Entendre les oportunitats, els reptes i l'impacte de la digitalització en la feina i l'aprenentatge és important per cada adult compromès en l'aprenentatge al llarg de la vida. És un tema clau, donar suport al desenvolupament i la realització personals, la feina, la inclusió social i la ciutadania activa. Cadascú avui en dia necessita tenir un nivell suficient de competència digital de manera a poder tenir un rol actiu a la societat.

La EAEA està amoïnada del fet que 43% de la població adulta Europea no tingui competències digitals bàsiques. Els adults que no posseeixen un nivell suficient d'aquest tipus de competències s'enfronten a un alt risc d'exclusió social. Pel 2024, els rols que requereixin competències digitals creixeran un 12%. L'habilitat de manejar eines digitals esdevindrà greument important en els pròxims 5 anys.⁴ Tot i això, l'habilitat, per aprofitar les oportunitats proporcionades per la digitalització, no està distribuïda equitativament. Els adults vulnerables i marginalitzats es podrien trobar, doncs en un futur, confrontats a un doble desavantatge,

degut, per una banda, a no ser conscients d'aquests canvis, i per l'altra, a no tenir mitjans per adaptar s'hi. La EAEA reconeix la importància d'assegurar que tots els adults tinguin accés a l'educació i a la formació tant per les competències digitals bàsiques com per les intermèdies.

La tecnologia també està alterant el futur de l'ensenyament i de l'aprenentatge, aportant una miriada d'eines per a millorar la manera en què eduquem, ensenyem i aprenem. És important que els educadors utilitzin aquestes eines per a millorar la seva feina crear comunitats de pràctica, compartir coneixements i competències. Per tant el que ens cal és una millora de l'accés a les infraestructures i a la formació.

La digitalització ja ha canviat i continuarà canviant les nostres circumstàncies de vida, la nostra mobilitat, el nostre entorn, la nostra comunicació i la majoria de les altres àrees de la nostra vida. Això també alterarà les aptituds de vida necessàries per a gestionar aquests canvis i les necessitats dels aprenents per a participar en la societat. L'educació d'adults proporciona les aptituds de vida necessàries però alhora anticipa i dona forma als desenvolupaments futurs.

4) Accenture Skills of the Future Survey 2017

Proves empíriques

La publicació del Fòrum Econòmic Mundial (2016) Informe sobre la Percepció del Repte Global: El Futur de les Feines - Ocupació, Habilitat i Estratègia de la Mà d'Obra per a la Quarta Revolució Industrial conclueix que simplement no és possible capejar l'actual revolució tecnològica esperant a què la pròxima generació de mà d'obra esdevingui millor preparada. En lloc d'esperar les pròximes generacions, és cabdal que els negocis tinguin un rol actiu en recolzar la seva mà d'obra actual a través del reciclatge, que els individus enfoquin el seu aprenentatge al llarg de la vida de manera proactiva i que els governs creïn, ràpidament i creativament, un entorn facilitador, per a fomentar aquests esforços (http://www3.weforum.org/docs/WEF_Future_of_Jobs.pdf).

Bones pràctiques

HackYourFuture (Pirateja el teu futur) és un programa educatiu que ajuda els refugiats als Països Baixos a aprendre programació informàtica i a esdevenir desenvolupadors webs de pila completa. El programa està enfocat en ensenyar ràpidament als estudiants com programar i desenvolupar les competències sol·licitades pel mercat laboral i relacionar els estudiants amb les companyies que lloguen programadors. Dit d'una altra manera, el programa funciona mitjançant l'aprenentatge basat en projectes, on es repta els estudiants a desenvolupar les seves pròpies idees, a construir coses junts i a aprendre fent. La major part de l'aprenentatge en el programa, s'està fent en línia a través d'una pàgina web educativa, però hi ha trobades cada cap de setmana a Amsterdam. A només uns pocs mesos de les seves primeres classes, els refugiats comencen a formar els seus propis projectes. Fins ara, 20 dels graduats han sigut col·locats en feines i estades en pràctiques a múltiples empreses arreu dels Països Baixos. <http://www.HackYourFuture.net/#/>

Migració i canvi demogràfic

L'educació d'adults té un paper vital en l'actual situació de migració i de refugiats a Europa. El que manca en el debat és enfocar les polítiques públiques (inclouent l'educació) per a maximitzar els beneficis de la migració, per recolzar la gent perquè integrin la societat i perquè s'abordin les pressions locals sobre serveis i infraestructures.

La implementació del diàleg (inter-)cultural fomenta l'intercanvi entre els indígenes i els nous ciutadans. Ajuda als immigrants a entendre les cultures i els contractes socials dels seus nous països i confereix als ciutadans del país d'acollida les possibilitats d'apreciar hàbits diferents i desenvolupar els seus països en democràcies deliberatives.

Cal assegurar que les oportunitats d'aprendre siguin accessibles, assequibles i que els aprenentatges

previs siguin reconeguts i validats. També cal promoure la formació en idiomes que capaciti els immigrants per esdevenir ciutadans actius en els seus nous països. El paper de l'educació d'adults és essencial per assegurar que els individus i la societat, en un sentit més ampli, siguin capaços d'aprofitar les capacitats dels immigrants altament qualificats de manera avantatjosa per cada part, però també per recolzar els individus i les comunitats, que se senten desplaçats per la migració, per aconseguir les destreses necessàries per ser part de la societat.

Podem observar grans canvis demogràfics arreu d'Europa, amb una població que està envellint i treballant més anys. La gent gran representa una gran part, que a més cada vegada va augmentant, de la població i això està canviant les nostres societats de manera important i fonamental. Per

Història d'un aprenent

La Fàtima va arribar a Irlanda el novembre del 2013 amb la seva mare i els seus dos germans. Van viure a Dublín durant tres mesos i després es va traslladar a Tullamore. La Fàtima és una refugiada de l'Afganistan. Va travessar Iran i Síria, on va viure tres anys. Un cop a Irlanda el Departament de Justícia li va oferir classes d'idioma, però trobava les classes massa segregades i com que volia integrar-se amb la gent irlandesa, va optar pel VTOS - Vocational Training Opportunities Scheme (Esquema d'Oportunitats de Formació Vocacional/ Professional) i ara acaba de finalitzar el seu primer any. El VTOS es distribueix en dos anys. Tot i que els estudiants es presenten al Junior Cert (+o-//Graduat Escolar) al primer any i al Leaving Cert (+o- Proves Accés a la Universitat) al segon any, la Fàtima es va veure capaç de presentar-se a dues assignatures del Leaving Cert alhora. El Centre d'Educació Avançada de Tullamore la va recolzar perquè es presentés a Física i Química; va disposar dels espais de l'Institut de Tecnologia Athlone pel seu treball pràctic. La Fàtima és molt ambiciosa, el seu Anglès és excel·lent, considera que la Direcció de Formació i Educació de Laois i Offaly l'ha recolzada molt, i té molt bones expectatives pel seu futur.

a poder abordar els canvis demogràfics, Europa necessita ciutadans que es mantinguin sans i actius al màxim de temps com sigui possible.

La EAEA està compromesa amb l'envelliment actiu i fomenta una visió comuna sobre la participació activa de la gent gran. L'aprenentatge proporciona moltes d'aquestes oportunitats i l'envelliment actiu només es podrà garantir si es fomenta l'aprenentatge en l'edat avançada. La recerca mostra que els aprenents de més edat són més actius, tenen més contactes socials, són més disponibles pel voluntariat, treballen més temps

i gaudeixen de millor salut. Per tant és necessari proporcionar oportunitats d'aprenentatge d'alta qualitat per tota la gent gran, que per la seva banda, necessitaran el marc imprescindible de polítiques, fons, estructures i accessos. Fins i tot a una edat molt avançada, l'aprenentatge té impactes positius.

A més a més, l'aprenentatge intergeneracional permet tant a la gent més gran i experimentada com a la més jove treure profit del coneixement dels uns i dels altres; i per altra banda, les mesures ajuntades reforça la solidaritat intergeneracional entre les societats Europees.

Proves empíriques

Dels reptes més gran dels nostres temps és com la societat té cura de les persones amb demència, com poden i volen mantenir la seva independència i romandre actius. Ja hi ha iniciatives i institucions (com ara el Hogewey als Països Baixos i les Aigburth Care Homes de Leicester al Regne Unit) que afronten aquest repte. Han desenvolupat maneres innovatives i humanitàries per a tenir cura de la gent amb demència. Aprendre a una edat avançada segueix sent el concepte central d'aquestes institucions i iniciatives, i els aprenents relaten beneficis positius de salut emocional i mental. S'especula (Snowden, 2001 a Simone i Scullin, 2006) que les activitats que estimulen mentalment tenen un impacte positiu i durador sobre la cognició i pot fins i tot prevenir a retardar la demència i la malaltia de l'Alzheimer. (<https://scholarcommons.scu.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1144&context=psych>).

Bones pràctiques

El projecte Europeu NEET-U (*) combinava dos dels reptes socials i educatius més importants del segle 21: Com tornar a activar el nombre creixent persones grans experimentades amb potencial social i educatiu i transformar-los en agents clau per fer front a l'augment dramàtic de „NEETs” i altres joves exclosos socialment a Europa. Van organitzar junts una marató de quatre dies de durada, una Hackathon (una marató de hackers) pel desenvolupament d'un projecte digital creatiu. Van mobilitzar més de 70 persones grans i se'ls va demanar que portessin fotos de família o fotos del seu passat que representessin i continguessin records que fossin importants per ells. El resultat va ser una exposició pública de fotografies de mitjà i gran format, extretes de „memòries analògiques” i projectades digitalment sobre les parets, les portes i els racons del centre de la ciutat. Tant els NEETs com el grup de persones grans van aprendre noves destreses, van guanyar confiança i van adonar-se que tenien moltes habilitats, forces, experiències i qualitats personals. Les persones grans poden actuar d'una nova manera, com a intermediaris, per a utilitzar les xarxes i els contactes i per posar els a l'abast dels nous emprenedors socials. (<http://www.neetu.eu>).

(*) NEET , acrònim en anglès de Not in Education, Employment and Training (vindria a ser „que no està ni educant-se, ni treballant, ni formant-se)

Sostenibilitat

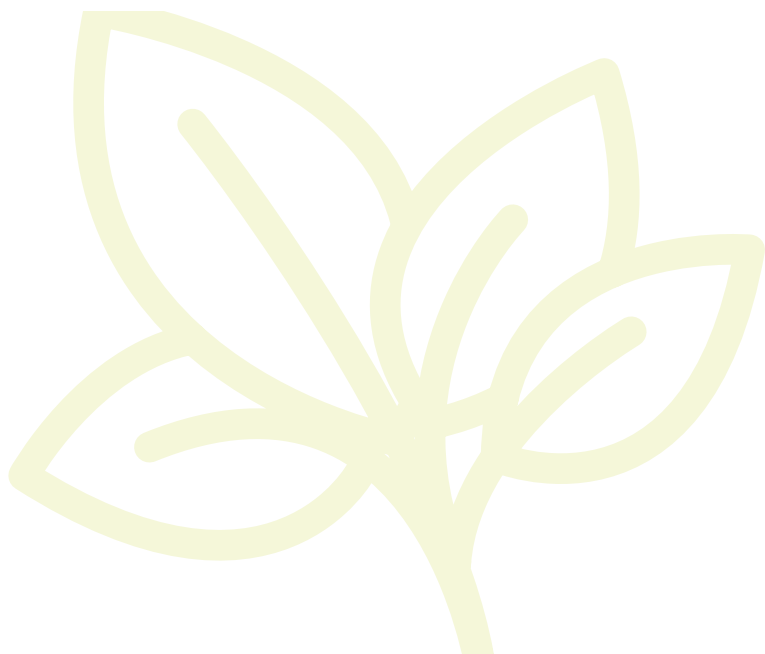

Avui en dia la sostenibilitat és un repte global amb dimensions econòmiques, socials i mediambientals. L'educació d'adults contribueix a la sostenibilitat a tots els nivells no només perquè proporciona habilitats, coneixement i competències. La inclusió social, la ciutadania activa, la salut i el benestar personal formen part també dels objectius més predominants. L'educació d'adults aporta informació, espais de debat i creativitat per a desenvolupar nous estils de vida, nous projectes i nous enfocaments necessaris al desenvolupament sostenible.

Si ens fixem en l'Agenda Global 2030, veurem que l'educació d'adults contribueix a l'assoliment de tots els 17 Objectius de Desenvolupament Sostenible (Sustainable Development Goals - SDGs), construint els fonaments de canvi en les esferes social, política, econòmica, ecològica i cultural. A cadascun dels 17 objectius almenys una de les fites inclou aprenentatge, formació,

educació o com a mínim despertar la consciència per l'educació. Al mateix temps, l'educació d'adults i l'aprenentatge al llarg de la vida no només són un objectiu transversal i un mètode per assolir els SDGs, també són un objectiu específic. Segons el SDG4 (el quart Objectiu de Desenvolupament Sostenible) cal assegurar per a tothom oportunitats de rebre una educació inclusiva i equitable de qualitat i aprenentatge al llarg de la vida.

L'educació d'adults fa una enorme contribució a l'agenda de Lisboa pel creixement sostenible, intel·ligent i inclusiu. L'educació d'adults impulsa l'ocupació i el creixement i el mercat únic digital. Donant suport a la sostenibilitat, l'educació d'adults contribueix a la unió de l'energia i a una política de canvi climàtic amb visió de futur. L'educació d'adults reforça el mercat únic, proporcionant, per exemple, habilitats pel lliure moviment dels treballadors, i alhora recolza els valors i la confiança en Europa.

Proves empíriques

Estudis sobre la interrelació entre biodiversitat i diversitat cultural demostren que fins a un 95% dels exemples, existeix una coincidència parcial entre l'elevada diversitat biològica i la diversitat cultural (Alcorn, segons Clover i els altres... 2010). Encara que fonts molt valuoses de coneixement de tradicions locals no siguin totalment apreciades i àmpliament compartides i millorades en el marc de l'organització dels programes educatius - tanmateix poden tenir una forta influència sobre la resiliència d'una comunitat en molts aspectes, incloent-hi la prevenció o la reducció dels creixents riscos de desastres naturals, sovint relacionats amb els efectes del canvi climàtic. Un altre canvi de paradigma - de la vulnerabilitat cap al desenvolupament conjunt de „comunitat propícia” - és difícil d'assolir sense la participació de ciutadans adults en programes i activitats educatius (Orlovic Lovren i Pejatovic 2015)⁵

Bones pràctiques

En el marc del programa de beques del DVV Internacional „Innovació en l'Educació d'Adults” el museu interactiu „Shuqura” va implementar un projecte: „Cuina Solar o Cuina amb Energia Solar paraboloide”. L'objectiu del projecte era introduir l'ús de l'energia de la llum solar com un dels recursos naturals més eficients i donar suport a la popularització del mètode ecològic de cuina solar a Geòrgia. Amb aquest propòsit el Museu Shuqura va crear cinc cuines solars i les va distribuir a cinc centres d'educació d'adults de Geòrgia. El projecte augmenta la consciència sobre l'ús eficient dels recursos naturals i ofereix a la comunitat local una manera alternativa d'utilitzar l'energia. Els centres d'educació d'adults estan utilitzant les cuines solars en benefici de la comunitat, classes de cuina i durant esdeveniments públics a l'aire lliure. A més a més tots els centres implicats van crear serveis d'assessorament ecològic i estan treballant amb les comunitats locals per a disseminar informació sobre temes ecològics incloent construccions i materials sostenibles, així com desenvolupament social i mediambiental.

El Consell de Medi Ambient a Àustria ha desenvolupat un carnet de conduir d'eficiència energètica (Energy Efficiency Driving License - EEDL). Aquest carnet el EEDL, és una eina per estalviar energia en llars privades, en petites i mitjanes empreses i en comunitats, de manera a fer coincidir les necessitats de protecció climàtica i els estalvis energètics. L'estalvi energètic en el dia a dia contribueix a la reducció de costos energètics, que és particularment important per la gent i les llars en risc de pobresa. Un ús conscient de l'energia i el desenvolupament d'estils de vida i comportaments eficients energèticament és per tant també una contribució a la reducció dels costos i ajuda a combatre la pobresa. L'ús conscient de l'energia en el context de la feina contribueix a augmentar la competitivitat mitjançant la reducció de costos. La gestió dels recursos en l'àmbit de l'empresa també incita els empleats a contribuir a la sostenibilitat en les seves pròpies vides privades. (<http://www.umweltberatung.at/ueber-uns-international> and <https://energie-fuehrerschein.at/>).

5) Lovren, V.O., & Popovic, K (2018). Aprenentatge al Llarg de la Vida pel Desenvolupament Sostenible - S'està Deixant Enrere l'Educació d'Adults? A Leal Filho, W Mifsud, M., & Pace, P. (Eds.), Manual de l'Aprenentatge al Llarg de la Vida per un Desenvolupament Sostenible (pp. 1-17). Springer, Cham.

Educació d'Adults i Polítiques Europees i Internacionals

Tal com demostra aquest manifest, l'educació d'adults és necessària per implementar la majoria de les polítiques Europees i internacionals

- L'educació d'adults emprèn accions d'abast i empoderament per arribar als que estan més allunyats de l'aprenentatge i del treball i donar-los suport i a aquells que es van poder beneficiar menys de l'educació inicial.
- L'educació d'adults és necessària per a reduir l'elevat nombre de persones amb baixes competències bàsiques a Europa.
- L'educació d'adults proporciona als ciutadans Europeus les competències per a pensar críticament i ser ben informats.
- L'educació d'adults dona oportunitats per a millorar l'autoconfiança, ser inclòs socialment i aconseguir ocupació o progressar a la feina.
- L'educació d'adults està elevat el nivell d'ocupació retornant la gent a la feina, validant les seves destreses i competències o millorant les seves qualificacions professionals.
- L'educació d'adults està implementant el Pilar Europeu dels Drets Socials, especialment el primer principi clau d'educació, formació i aprenentatge al llarg de la vida, però també els altres principis posant hi al centre l'aprenent i les seves necessitats (per exemple: equilibri a la vida laboral, protecció social).
- L'educació d'adults posa els valors de l'estratègia Europea com l'equitat, la cohesió social, la ciutadania activa, i també la creativitat i la innovació en focus.
- L'educació d'adults va progressant en els Objectius de Desenvolupament Sostenible i subratlla que els esforços de tothom són imprescindibles.
- L'educació d'adults assegura el coneixement i les aptituds necessaris.
- L'educació d'adults reforça la societat civil i els ciutadans actius fomentant i proporcionant les habilitats socials i cíviques i cooperant amb altres dipositaris d'ONGs.

Recomanacions polítiques

La EAEA aconsella els legisladors Europeus i nacionals

- Reconèixer els beneficis i la importància de l'aprenentatge d'adults no-formal - per l'individu , però també per la democràcia, la societat, els mercats laborals, els sistemes de salut i altres àrees d'infraestructura.
- Reconèixer l'aprenentatge i l'educació d'adults com una estratègia clau per Europa.
- Utilitzar el Semestre Europeu com a instrument clau per recolzar i desenvolupar l'aprenentatge d'adults
- Transformar l'Àrea Europea d'Educació en una veritable Àrea d'Aprenentatge al Llarg de la Vida on tots els sectors tinguin el mateix estatus i les mateixes prioritats.
- Abordar la implementació del Pilar Europeu dels Drets Socials des d'una perspectiva centrada en el ciutadà amb un fort aspecte d'aprenentatge al llarg de la vida.
- Promoure la cooperació i el suport de l'aprenentatge al llarg de la vida en els Països Europeus Veïns i altres parts del món.
- Reforçar tant les estructures d'aprenentatge d'adults (no-formals), com les polítiques i les iniciatives a tots nivells - Europeu, nacional, regional i local.
- Fer encaixar l'aprenentatge al llarg de la vida en altres polítiques i programes públics (per exemple: la sostenibilitat, la salut, l'ocupació, la migració).
- Augmentar la cooperació, la col·laboració i l'aprenentatge entre política, pràctica i recerca.
- Establir i / o incrementar el diàleg civil per l'aprenentatge d'adults
- Desenvolupar i implementar una governança i un sistema de finançament adequats, que són necessaris per a facilitar l'abast, la provisió de qualitat i l'augment de participació en l'aprenentatge al llarg de la vida.
- Invertir (financerament) en educació (d'adults) i veure això com una inversió no pas com una despesa.
- Establir sistemes d'aprenentatge al llarg de la vida coherents que facilitin l'evolució, també a través de la validació i el reconeixement.
- Finançar i fomentar les comunitats d'aprenentatge

Des de les feines i el creixement al mercat únic digital, des del canvi climàtic al mercat intern, des de la migració als temes globals i al canvi democràtic, l'educació d'adults millora la implementació d'estratègies Europees i internacionals. Per a poder progressar cap a una Europa cohesiva, pròspera i pacífica que sigui capaç de gestionar els reptes del futur de manera positiva, d'educació d'adults és essencial.

**EUROPEAN ASSOCIATION FOR
THE EDUCATION OF ADULTS**

**Mundo-J, Rue de l'Industrie 10, 1000 Brussels
Tel. +32 2 893 25 22 eaea-office@eaea.org
www.eaea.org**